

Ukážka 1

Daniel Hevier: Keby som chcel, tak som milionárom**Niektorých od kníh odradilo povinné čítanie diel na školách a spracúvanie čitateľských denníkov. Ako pôsobili na vás?**

Ako jediný v triede som ich miloval. Moje zápisy vyzerali ako malé samizdaty. Zapisoval som si aj údaje z básnických zbierok či poviedok, ktoré neboli povinným čítaním, dokonca som si robil vlastné ilustrácie či portréty autorov. Moje denníky sa tak občas objavili aj na rôznych školských fórach, kde ich ukazovali ako vzor. Škola ma teda určite nenudila ani neodrádzala od čítania.

Čím bola vaša mama?

Učiteľkou. Učila slovenčinu a hudobnú výchovu. Aj mňa. Niekedy som si to odniesol za spolužiakov. Keďže nemohla fyzicky trestať cudzie decká, občas ma švihla sláčikom po hlave.

Tým sa to vysvetľuje.

(smiech) Doma sme síce museli poslúchať, ale obaja rodičia boli dosť osvietení. Vôbec zo mňa nechceli mať zázračné dieťa či nebodaj spisovateľa. Vyháňali ma von hrať futbal, knihy ma však bavili viac. Našťastie akceptovali moje záľuby. Keď som povedal, že chcem byť bubeníkom, otec ma rovno prihlásil do Pionierskeho domu a kúpil aj školu hry na bicie.

Extrémom sú aj ľudia, ktorí sa nevedia nikam začleniť, prípadne sú nešťastní, a tak sa až nezdravo utiekajú ku knihám. Miesto skutočného života žijú tie fiktívne.

Aj ja som mal obdobia samotárstva, ale vždy som sa dokázal vrátiť z cesty uzavretia do seba. To mi zostalo dodnes. Neprenášal som svoj život do literatúry, ale literatúru do života. Foglar alebo Twain na to boli ideálni autori. V ôsmej triede som dokonca nahovoril kamaráta, aby sme sa obliekali podľa vzoru Rýchlych šípov. Mal som to prepracované od ponožiek až po pokrývku hlavy.

Deti vraj prestali čítať. Jedni vravia, že je to nezmysel, iní sa s' ažuujú, že čítajú už len emaily a odkazy na sociálnych sieťach. Čo si o tom myslíte?

Vnímam to diferencovane. Sú deti, ktoré čítajú celé hodiny, iné nečítajú vôbec. Či ich je dnes menej, netuším. Ani v mojom detskom veku predsa nečítali všetci. Takéto štatistiky ma však nezaujímajú. Píšem, aj keby to malo byť len pre jediného čitateľa, prípadne pre mňa samého.

Čo ovplyvňuje, či a koľko ľudia čítajú?

Spoločenská klíma, ľudská atmosféra. Ak panuje tá dnešná, ktorú nazývam „permanentná nasratosť“, človeku sa nechce nieže čítať, ale ani dýchať, žiť, vyjsť z domu. Naopak, v 60. rokoch to u nás vrelo, prišla dobrá muzika aj filmy, a na tom sa zviezla aj literatúra. V tvorivej klíme sa vždy číta veľa, v hluchých časoch to klesá.

(<https://kultura.sme.sk/c/6418989/daniel-hevier-keby-som-chcel-tak-som-milionarom.html>, krátené)

1. Vyberte tvrdenie, ktoré z textu vyplýva:

- (A) Heviera zaujala literatúra, ale inak sa v škole nudil.
- (B) Hevier si myslí, že deti dnes prestali čítať.
- (C) Jeho mama učila slovenčinu a fyziku.
- (D) Rodičia sa zmierili s tým, že knihy ho bavia viac ako futbal.

2. Ukážka je:

- (A) beletrizovaný životopis (C) poviedka
(B) novinová správa (D) interview

3. Vyberte tvrdenie, ktoré z textu nevyplýva:

- (A) Hevier je presvedčený, že v časoch jeho detstva čítalo viac detí ako dnes.
(B) V 60-ych rokoch bola tvorivá klíma.
(C) Hevier mal prísnych rodičov, najmä matku.
(D) Twain patril medzi autorov, ktorí ho inšpirovali v živote.

4. V poslednom prehovore ukážky výraz v úvodzovkách znamená (A)

- vulgarizmus, ktorým vyjadril pocity ľudí zo 60-ych rokov.
(B) personifikáciu.
(C) pejoratívny výraz, že súčasná atmosféra nezodpovedá tvorivej klíme.
(D) citovanie jedného z vydavateľov kníh.

5. V prvom odseku ukážky sa podľa vzoru *kosť skloňujú*:

- (A) 2 slová (C) 3 slová
(B) 0 slov (D) 1 slovo

6. Ako sa píše podčiarknutá číslovka v *ôsmej* v datíve plurálu mužského rodu?

- (A) ôsmym (C) ôsmim
(B) ôsmych (D) ôsmich

7. Označte v poslednom odseku ukážky začiatočné slovo tej vety, ktorá je jednoduchým súvetím:

- (A) V (C) Spoločenská
(B) Ak (D) Naopak

8. Vypíšte z podčiarknutej časti vety všetky podmety:

- (A) nezmysel (C) jedni, to, iní
(B) jedni, iní (D) jedni, to iní, nezmysel

9. Vypíšte z 2. odseku ukážky zložené slovo:

Do odpovedového hárka.....

10. Vypíšte z 1. odseku ukážky synonymum k slovu *informácia*:

Do odpovedového hárka.....

Ukážka 2

Boris Filan: Klasika

Chcem ťa pozvať na večeru,

kde na to však vziať?

Nešťastní priatelia, v núdzi len nápad.

Index a česť –

nedá sa zjesť.

Normálne dostávam hlad.

Všetci kričia, nepožičiam,

najprv nám ty vráť!

Láska a peniaze stále nás trápia.

Buď ako buď –

dnes nemám chuť,

na párky pod Grandkou stáť,

antikvariát!

ref:

Óóó. Za pár zlých básnikov

môžeme si predjedlo dať.

Óóó..Za dva diely Shakespeara

bude nás polievka hriať.

Nad rezňom od bratov Čapkovcov
môžeme sa smiať.

Lev Tolstoj je zákusok,

pán hlavný, drobné nám vráť!

Chcem ťa pozvať na večeru,

kde na to však vziať ?

Chýbajú prostriedky, pomôže nápad.

Index a česť

- nedá sa zjesť,

trápi nás láska a hlad,

antikvariát!

ref:

Óóó..Za pár zlých básnikov

možme si predjedlo dať. Óóó..

Za dva diely Shakespeara

bude nás polievka hriať.

Nad rezňom od bratov Čapkovcov

Môžeme sa smiať,

ref:

Aj preto mám klasikov z otcovej knižnice
rád.

11. Lyrický subjekt rieši tento problém:

- (A) Veľmi by chcel ísť na večeru s dievčaťom, ale nijaké nemá.
- (B) Nemá dost' peňazí na pozvanie dievčiny a ostatní sa mu otáčajú chrbtom.
- (C) Večeru vyriešil tým, že pôjde do Grandky kúpiť párky.
- (D) Má v knižnici iba klasikov a chce v antikvariáte kúpiť aj romantikov.

12. Čo sa myslí výrazom antikvariát?

- (A) kníhkupectvo, ktoré sa špecializuje na použité a staré knihy
- (B) druh obchodu s chovateľskými potrebami, kde sa predávajú najmä akváriá a teráriá
- (C) psychická choroba, paranoja, stihomam
- (D) druh reštauračného zariadenia, kde sú vylúčené mäsité výrobky

13. Napíšte, v akom jazykovom štýle písali svoje diela osoby spomenuté v texte:

Do odpoveďového hárka.....

14. Ukážka je:

- (A) ľudová pieseň (C) umelá balada
- (B) lyrická báseň (D) populárna pieseň

15. V prvej strofe nájdeme aj takýto rým:

- (A) nepravidelný (C) obkročný
- (B) združený (D) striedavý

16. Podčiarknuté slovo v prvej strofe je:

- (A) prídavné meno, vzor cudzí, N pl (C) podstatné meno, vzor dub, A pl
- (B) prídavné meno, vzor cudzí, A pl (D) prídavné meno, vzor pekný, N pl

17. V hrubovytlačenom prvom riadku sú:

- (A) 2 neplnovýznamové slovesá
- (B) 1 neplnovýznamové a 1 plnovýznamové sloveso
- (C) 2 plnovýznamové slovesá
- (D) 1 pomocné sloveso

18. V hrubovytlačenom prvom riadku sú tieto vetné členy v tomto poradí:

- (A) slovesný prísudok zložený, priamy predmet, príslovkové určenie miesta
- (B) slovesný prísudok, priamy predmet, druhý slovesný prísudok, nepriamy predmet
- (C) slovesno-menný prísudok, priamy predmet, príslovkové určenie miesta
- (D) slovesno-menný prísudok, priamy predmet, slovesný prísudok, nepriamy predmet

19. Koľko slabík obsahuje veta? *Nešťastní priatelia, v núdzi len nápad.*

(A) 12 (C) 13

(B) 10 (D) 11

20. Vyberte správne napísanú verziu vety: *Všetci kričia, nepožičiam, najprv nám ty*

vrát! (A) „Všetci kričia,“ nepožičiam, „najprv nám ty vrát!“ (B) Všetci kričia:

„Nepožičiam,“ najprv nám ty vrát!

(C) Všetci kričia: „Nepožičiam, najprv nám ty vrát!“

(D) Všetci kričia, nepožičiam: „Najprv nám ty vrát!“

Koniec testu

Ukážka 1

Daniel Hevier: Keby som chcel, tak som milionárom**Niektorých od kníh odradilo povinné čítanie diel na školách a spracúvanie čitateľských denníkov. Ako pôsobili na vás?**

Ako jediný v triede som ich miloval. Moje zápisy vyzerali ako malé samizdaty. Zapisoval som si aj údaje z básnických zbierok či poviedok, ktoré neboli povinným čítaním, dokonca som si robil vlastné ilustrácie či portréty autorov. Moje denníky sa tak občas objavili aj na rôznych školských fórach, kde ich ukazovali ako vzor. Škola ma teda určite nenudila ani neodrádzala od čítania.

Čím bola vaša mama?

Učiteľkou. Učila slovenčinu a hudobnú výchovu. Aj mňa. Niekedy som si to odniesol za spolužiakov. Keďže nemohla fyzicky trestať cudzie decká, občas ma švihla sláčikom po hlave.

Tým sa to vysvetľuje.

(smiech) Doma sme síce museli poslúchať, ale obaja rodičia boli dosť osvietení. Vôbec zo mňa nechceli mať zázračné dieťa či nebodaj spisovateľa. Vyháňali ma von hrať futbal, knihy ma však bavili viac. Našťastie akceptovali moje záľuby. Keď som povedal, že chcem byť bubeníkom, otec ma rovno prihlásil do Pionierskeho domu a kúpil aj školu hry na bicie.

Extrémom sú aj ľudia, ktorí sa nevedia nikam začleniť, prípadne sú nešťastní, a tak sa až nezdravo utiekajú ku knihám. Miesto skutočného života žijú tie fiktívne.

Aj ja som mal obdobia samotárstva, ale vždy som sa dokázal vrátiť z cesty uzavretia do seba. To mi zostalo dodnes. Neprenášal som svoj život do literatúry, ale literatúru do života. Foglar alebo Twain na to boli ideálni autori. V ôsmej triede som dokonca nahovoril kamaráta, aby sme sa obliekali podľa vzoru Rýchlych šípov. Mal som to prepracované od ponožiek až po pokrývky hlavy.

Deti vraj prestali čítať. Jedni vravia, že je to nezmysel, iní sa sťažujú, že čítajú už len emaily a odkazy na sociálnych sieťach. Čo si o tom myslíte?

Vnímam to diferencovane. Sú deti, ktoré čítajú celé hodiny, iné nečítajú vôbec. Či ich je dnes menej, netuším. Ani v mojom detskom veku predsa nečítali všetci. Takéto štatistiky ma však nezaujímajú. Píšem, aj keby to malo byť len pre jediného čitateľa, prípadne pre mňa samého.

Čo ovplyvňuje, či a koľko ľudí čítajú?

Spoločenská klíma, ľudská atmosféra. Ak panuje tá dnešná, ktorú nazývam „permanentná nasratosť“, človeku sa nechce nieže čítať, ale ani dýchať, žiť, vyjsť z domu. Naopak, v 60. rokoch to u nás vrelo, prišla dobrá muzika aj filmy, a na tom sa zviezla aj literatúra. V tvorivej klíme sa vždy číta veľa, v hluchých časoch to klesá.

(<https://kultura.sme.sk/c/6418989/daniel-hevier-keby-som-chcel-tak-som-milionarom.html>, krátené)

1. Vyberte tvrdenie, ktoré z textu vyplýva:

- (E) Heviera zaujala literatúra, ale inak sa v škole nudil.
- (F) Hevier si myslí, že deti dnes prestali čítať.
- (G) Jeho mama učila slovenčinu a fyziku.
- (H) **Rodičia sa zmierili s tým, že knihy ho bavia viac ako futbal.**

2. Ukážka je:

- (C) beletrizovaný životopis (C) poviedka
(D) novinová správa **(D) interview**

3. Vyberte tvrdenie, ktoré z textu nevyplýva:

- (E) **Hevier je presvedčený, že v časoch jeho detstva čítalo viac detí ako dnes.**
(F) V 60-ych rokoch bola tvorivá klíma.
(G) Hevier mal prísnych rodičov, najmä matku.
(H) Twain patril medzi autorov, ktorí ho inšpirovali v živote.

4. V poslednom prehovore ukážky výraz v úvodzovkách znamená (A)

vulgarizmus, ktorým vyjadril pocity ľudí zo 60-ych rokov.

- (E) personifikáciu.
(F) **pejoratívny výraz, že súčasná atmosféra nezodpovedá tvorivej klíme.**
(G) citovanie jedného z vydavateľov kníh.

5. V prvom odseku ukážky sa podľa vzoru *kosť* skloňujú:

- (C) 2 slová (C) 3 slová
(D) **0 slov** (D) 1 slovo

6. Ako sa píše podčiarknutá číslovka v *ôsmej* v datíve plurálu mužského rodu?

- (C) **ôsmym** (C) ôsmim
(D) ôsmych (D) ôsmich

7. Označte v poslednom odseku ukážky začiatočné slovo tej vety, ktorá je jednoduchým súvetím:

- (C) **V** (C) Spoločenská
(D) Ak (D) Naopak

8. Vypíšte z podčiarknutej časti vety všetky podmety:

- (C) nezmysel (C) **jedni, to, iní**
(D) jedni, iní (D) jedni, to iní, nezmysel

9. Vypíšte z 2. odseku ukážky zložené slovo:

Do odpovedového hárka. **spolužiakov...**

10. Vypíšte z 1. odseku ukážky synonymum k slovu *informácia*:

Do odpoveďového hárka.....**údaj**.....

Ukážka 2

Boris Filan: Klasika

Chcem ťa pozvať na večeru,

kde na to však vziať?

Nešťastní priatelia, v núdzi len nápad.

Index a česť –

nedá sa zjesť.

Normálne dostávam hlad.

Všetci kričia, nepožičiam,

najprv nám ty vráť!

Láska a peniaze stále nás trápia.

Buď ako buď –

dnes nemám chuť,

na párky pod Grandkou stáť,

antikvariát!

ref:

Óóó..Za pár zlých básnikov

môžeme si predjedlo dať.

Óóó..Za dva diely Shakespeara

bude nás polievka hriať.

Nad rezňom od bratov Čapkovcov
môžeme sa smiať.

Lev Tolstoj je zákusok,

pán hlavný, drobné nám vráť!

Chcem ťa pozvať na večeru,

kde na to však vziať ?

Chýbajú prostriedky, pomôže nápad.

Index a česť

- nedá sa zjesť,

trápi nás láska a hlad,

antikvariát!

ref:

Óóó..Za pár zlých básnikov

možme si predjedlo dať. Óóó..

Za dva diely Shakespeara

bude nás polievka hriať.

Nad rezňom od bratov Čapkovcov

Môžeme sa smiať,

ref:

Aj preto mám klasikov z otcovej knižnice

rád.

11. Lyrický subjekt rieši tento problém:

- (E) Veľmi by chcel ísť na večeru s dievčaťom, ale nijaké nemá.
- (F) **Nemá dost' peňazí na pozvanie dievčiny a ostatní sa mu otáčajú chrbtom.**
- (G) Večeru vyriešil tým, že pôjde do Grandky kúpiť párky.
- (H) Má v knižnici iba klasikov a chce v antikvariáte kúpiť aj romantikov.

12. Čo sa myslí výrazom antikvariát?

- (E) **kníhkupectvo, ktoré sa špecializuje na použité a staré knihy**
- (F) druh obchodu s chovateľskými potrebami, kde sa predávajú najmä akváriá a teráriá
- (G) psychická choroba, paranoja, stihomam
- (H) druh reštauračného zariadenia, kde sú vylúčené mäsité výrobky

13. Napíšte, v akom jazykovom štýle písali svoje diela osoby spomenuté v texte:

*Do odpoveďového hárka.....**umelecký (sú to spisovatelia)..***

14. Ukážka je:

- (C) ľudová pieseň (C) umelá balada
- (D) lyrická báseň (D) **populárna pieseň**

15. V prvej strofe nájdeme aj takéto rým:

- (C) nepravidelný (C) **obkročný**
- (D) združený (D) striedavý

16. Podčiarknuté slovo v prvej strofe je:

- (C) prídavné meno, vzor cudzí, N pl (C) podstatné meno, vzor dub, A pl
- (D) prídavné meno, vzor cudzí, A pl (D) **prídavné meno, vzor pekný, N pl**

17. V hrubovytlačenom prvom riadku sú:

- (E) 2 neplnovýznamové slovesá
- (F) **1 neplnovýznamové a 1 plnovýznamové sloveso**
- (G) 2 plnovýznamové slovesá
- (H) 1 pomocné sloveso

18. V hrubovytlačenom prvom riadku sú tieto vetné členy v tomto poradí:

- (E) **slovesný prísudok zložený, priamy predmet, príslovkové určenie miesta**
- (F) slovesný prísudok, priamy predmet, druhý slovesný prísudok, nepriamy predmet
- (G) slovesno-menný prísudok, priamy predmet, príslovkové určenie miesta
- (H) slovesno-menný prísudok, priamy predmet, slovesný prísudok, nepriamy predmet

19. Koľko slabík obsahuje veta? *Nešťastní priatelia, v núdzi len nápad.*

(C) 12

(C) 13

(D) 10

(D) 11

20. Vyberte správne napísanú verziu vety: *Všetci kričia, nepožičiam, najprv nám ty vráť!*

(A) „Všetci kričia,“ nepožičiam, „najprv nám ty vráť!“

(B) Všetci kričia: „Nepožičiam,“ najprv nám ty vráť!

(E) Všetci kričia: „Nepožičiam, najprv nám ty vráť!“

(F) Všetci kričia, nepožičiam: „Najprv nám ty vráť!“

Koniec testu